

İSTANBUL, ÜSKÜDAR

SİNAN PAŞA TÜRBESİ

TM (1-54)

TR 32.

• (193) II - 32

AKF. SY. i 149.

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

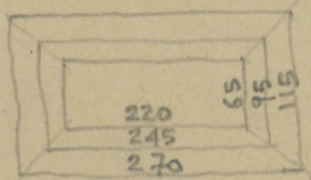
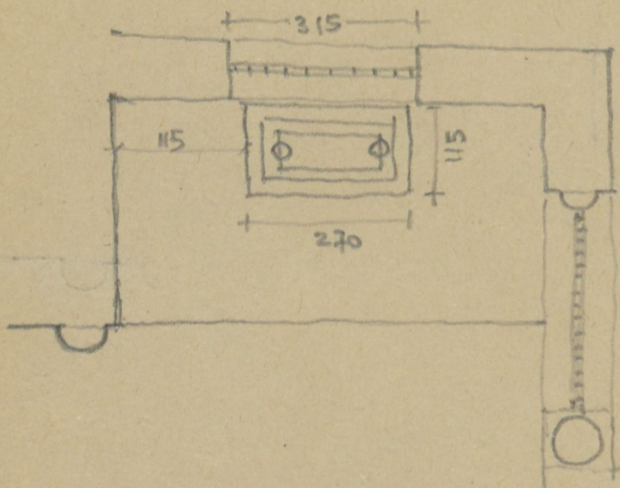
REKTÖRLÜK

Bu Değil

SİNAN PAŞA KABRİ, VEKÛDAR

MİHRİMAH SULTAN CAMİİ DİS REVAKININ

SAĞ UCUNDA

12.7.79

193,

III - 32

SINAN PAŞA TÜRBESİ - İSTANBUL, ÜSKÜDAR

1-54

Adından sadece Tuhfet-ül-Mi'marînde söz edilen Sinan Paşa Türbesi, bir mezar yapısı olmayıp Kapdan-ı deryâ Sinan Paşa'nın Üsküdar Mîhrîkâhî camii hazinesinde bulunan lâhittir. Sandukası yeşil somaki, baş ve ayak taşları beyaz mermerden yapılmış olan lâhiden baş taşının önünde âyetler, ayak taşının üzerinde tarih kitabesi vardır.^(x) Vezir-i a'zam Rüstem Paşa'nın kardeşi olan Sinan Paşa Enderun'dan yetişmiş, 1548 yılında kapdan-ı deryâ olmuş, bu görevde iken 1553/4 (H. 961) yılında ölmüştür. Kitabenin son kısmında Ebcâ hesabına ^{vurulunca} 961 tarihini gösterdiği gibi bu tarih kitabesinin altında Arapça olarak yazı ile de belirtilmiştir.

(x) Kitabes

DERYA KAPTANI SİNAN PAŞA'NIN TÜRBESİ

Sadrâzam Rüstem Paşa'nın kardeşi Sinan Paşa'nın açık türbesi Üsküdar da Mihrimah Camiinin haziresinde mihrabın önündedir. Mimar Sinan devri mezar sandukacılığının ve mezar taşçılığının şâheser bir örneğidir. Mezarın sandukası yeşil sumâkiden, baş taşı ve cephesi ile ayak som ak mermerdendir. Baş taşının kapdan-ı deryâlık serpuşu da çok muvaffak bir sanat eseridir. Baş taşının önünde :

(المرحوم) (لااله الاالله محمد رسول الله) (سنه احدى وستين وتسعمائة) (المغفور قبودان سنان ياشا الى رحمة الله) (تعالى روحه فاتحه) yazılıdır.

Baş taşının sağında yine madalyon içinde (كل من عليها فان) (كل نفس ذائقة الموت) yazılıdır.

Sağ ve solundaki âyetlerin mânâları şudur:

«Dünya üzerindeki herkes fânîdir.» «Her nefis ölümü tadıcıdır.»

Ortadaki ölüm tarihinin Türkçesi de; (961 yılındadır. Yuvarlak olan ayak taşının arkasında yukarıda bir madalyon içinde:

کیم بو مرحومی دعا بیله آکا
حق تعالی رحمت ایتسون آکا

«Kim bu merhumu dua ile ana
Hak teâlâ rahmet eylesin ana.» yazılıdır.

Bunun altında da şunlar okunur :

یوسف ثانی ایدی احبایه
کورزدی عدو کزیننه سنان
سحر یا کل دعا بی خیر اید آکا
روحو پاکن شاد ایده سبحان
هاتف غیب دیدی تاریخی
طالیدی رحمت دکیزیننه قبودان
فی سنه احد وستین وتسعمایه

Yusuf'u sani idi abhaba
Görünürdü adü gözüne Sinan
Sihriya gel duay-ı hayr it ana
Ruh-ı pakini şad ide Sübhan
Hatif-i gayb didi tarihini
«Daldı rahmet denizine kapudan»
Fî seneti ihda ve sittine ve tisa miye

Kız Memi şöhretli zamanının reis-ül küttabı **Sihri Mehmed Efendinin** ölümü için söylediği on beyitli ölüm manzûmesinin yalnız üçü olan buradaki kitâbe bugünkü dilimizle şöyle ifade edilir:

«Ahabına ikinci bir **Yusuf** idi. Düşman gözüne süngü gibi görünürdü. Ey **Sihri!** Gel sen onu hayır ile an! Allah onun pâk rûhunu şad etsin!»
Kitâbenin taşâ yazılmıyan parçası şunlardır:

ويرير اخر فنايه فلك تى
نوح دخى اولورسه كشتيان
مهرقن دم جكه نهنگ اجل
قطرجه كلميه آكا عثمان

Bunlar bugünkü nesir dilimize şöyle çevrilir:

«En son felek teni fenaya verir (Yok eder). Geminin kaptan **Nuh** dahi olsa ecel kaplanı ne vakit dem çekerse, umman bile olsa ona bir damla gibi gelir.»

Sihri Mehmed efendinin kitâbesinin son mısraı **Ebc**ed hesabına vurulunca 961 rakamları çıkar. **Sinan Paşa** 961 H. 1553 M. yılında ölmüştür. **Kâtip Çelebi** ve **Süreyya** bey bu tarih mısraını (طالدى رحمت دكزبه قبودان) şeklinde yazarlar. Bu yazışlara göre **Sinan Paşa'nın** 951 de ölmesi lâzımdır. Bu mısra'daki (دكزبه) kelimesini (دكزبه) şeklinde yazmak lâzımdır. Taşta da böyle yazılmıştır.

Göbek adıyla beraber **Sinan-üd-din Yusuf Paşa**, **Hırvat** asıllıdır. **Ka-nûni'nin** damadı **Rüstem Paşa'nın** kardeşidir. Enderundan yetişmiştir. Saraydan kendisine **Hersek** sancağı verilerek çıktı. 955 H. 1548 M. yılında derya kapdani oldu. **Trablusgarb'ı** feth etmiş, **Turgut Paşa'yı** Osmanlılara kazandırmıştı. 963 H. 1546 M. yılında **Mimar Sinan**; cami, medrese, mektebden müteşekkil bir manzume yaptırmaya başlamıştı. Bu külliye bitmeden evvel ölmüştür. **İstanbul'da** **Lütfi Paşa'da** da bir mescid yaptırmıştı (17).

(17) Sicill-i Osmânî Cild: 3, Sahife: 106; Tuhfet-ül-Kibar Fî Esfar-il-Bihar, Sah. 97.

Bu **Sinan Paşa** ile **Ceğale (Cigale)** zâde **Sinan Paşa'yı** birbirine karıştırmışlardır. **Ceğalezâde Sinan Paşa Ceneviz** cumhuriyetinin en büyük kapdanlarından **Ceğale'nin** oğludur. Babasıyla ve bir çok **Ceneviz** kapdanlarıyla beraber **Piyâle Paşazâde** esir edilmiştir. Saraya alınarak müslüman edilmiş ve enderunda yetiştirilmiştir. Sarayda silahdar, sonra yeniçeri ağası olmuş, **Sultan II. Selim** ve **III. Murad** zamanında **Erzurum**, **Bağdat**, **Van** ve başka eyâletlerde valiliklerde bulunmuş, **İran** savaşlarına katılmış, 999 H. 1590 M. yılında derya kaptanlığına getirilmiş, üç sene sonra azl edilerek kubbe vezirliği verilmiş, 1005 H. 1596 M. yılında **Eğri** seferinde sadrâzam olmuştur. Sadrâzamlığı kırk gün kadar sürmüştür. Sonra yine valilik ve ikinci defa derya kaptanlığı ve **İran** serdarlığı verilmiştir. 1014 H. 1605 M. yılında **Diyarbakir**'de ölmüştür. **İstanbul**'da kendi adını taşıyan sarayı ve hamamı vardı. Oğlu **Mahmud Paşa**'dır (18). **Mahmud Paşa** bir işe yaramaz adam şöhretiyle 1052 H. 1642 M. yılında ölmüştür. **Süreyya Bey**, **Ceğalezâdeleri** yazarken «eski sadr-ı azam **Sinan Paşa'nın** evlâdına denir ki içlerinden tefeyyüz edenler olmuştur. Bunlar elan vardır. Tevliyelerine mutasarrıfdırlar.» der. Bunlar **Rüstem Paşa'nın** ailesiyle her nasılsa **Arap** saçı gibi karışmışlardır. **Ceğalezâdeler** kendilerini **Rüstem Paşa'nın** neslinden gibi göstermişlerdir. **Sinan Paşa'nın** yanında bunlardan bir çokları gömülüdür.

DİVİTÇİ ŞEYH MUSTAFA TÜRBESİ

Bu türbe **Üsküdar**'da **Şeyh Camiinin** avlusunda ve camiin tam karşısında idi. Türbe taştan yapılmıştır. Üstü çatı örtülüdür. Kapısının üstünde iki tarih manzûmesi vardır. Yukarıda iki satır halindeki şu kitabeyi okudum :

ساطان حميد خانك عهد حلاقتنده
خير ايله ياد اولونسون نام جليلي دائم
بوتربه معلا تجديدا اولدى بنياد
صحتاه عمرى اولسون شوكتاه شانى مزدا

Kitâbe altınla yaldızlanmıştır. Bu kitâbe türbenin **Sultan II. Abd-ül-Hamid** tarafından yeniden yapıldığını gösteriyor.

Altındaki yedi satırlık rik'a yazılı kitâbe şudur :

(18) Sicill-i Osmânî, Cild: 3, Sahife: 111 ve Kaamus-ul A'lâm. Cegalazâde maddesi.